

מגילה ז. (שורה 9) עד ז: (סוף הדף)

ביאורים

טומאת ידים לספרי הקודש: חכמים תיקנו שכתבי-הקודש מטמאים את הידיים של כל מי שנוגע בהם, ותיקנו תקנה זו כדי שלא יניחו עם כתבי הקודש דברי מזון כלשהם ולא יגעו בהם שלא לצורך. על ספרים מסויימים מהכתובים נחלקו חכמים האם הם מטמאים את הידים, ושורש מחלוקתם הוא האם ספרים אלו נכללו בין כתבי-הקודש.

מדוע נקבעה אסתר לדורות? א. כיוון שהיא כתובה בדברי ימי האומות - לכן אין חשש לקנאה.
ב. יש לכך מקור מהתורה - 'כתוב זאת לזכרון בספר'.

מעמדן ההלכתי של המגילות

מגילת שיר השירים:

ר' מאיר: מח' האם מטמאה את הידיים.
ר' יוסי ור"ש: מטמאה את הידיים.

מגילת אסתר:

שמואל, ר' יהושע: לא מטמאת ידיים (ניתנה רק להיקרא ולא להיכתב).
ר' שמעון: מטמאת ידיים (ניתנה להיכתב).

מגילת קהלת:

ר' מאיר, רשב"מ: לא מטמאה את הידיים.
ר' יוסי: מח' האם מטמאה את הידיים.
ר' שמעון: ב"ש: לא מטמאה. ב"ה: מטמאה.
חכמים: מטמאה את הידיים.

מניין שמגילת אסתר נכתבה ברוח הקודש?

ר' אליעזר: 'וואמר האן בלבו'. (נדחה - ייתכן שזוהי השערה על בסיס המציאות)
ר' עקיבא: 'ותהי אסתר נאמרת חן בעיני כל כואיב'. (נדחה - יתכן שאסתר נדמתה לכל אחד כפי אומתו)
ר' מאיר: 'ויוצא הדבר למרדכי'. (נדחה - ייתכן שבגתן ותרש היו טרשיים ומרדכי היה בקי בשפתם)
ר' יוסי בן דורמסקית: 'אפנה לא הנה את ידט'. (נדחה - יתכן ששלחו שליחים לעדכן את מרדכי על כך)
שמואל: 'ק'אנו וקבלו' - קיימו למעלה מה שקיבלו למטה.
רב יוסף: 'וויא הפוריס האלה לא יצברו מתוק היהודיס'.
רב נחמן בר יצחק: 'אזכרם לא יסוף מזרעם'.

הלכות פורים

'משלוח מנות איש לרעהו': שתי מנות לאיש אחד.

'מתנות לאביונים': שתי מתנות לשני בני אדם.

התבסמות בפורים: חייב אדם להתבסם עד שלא ידע להבחין בין ארור המן לברוך מרדכי.

סעודת פורים: אם אכלה בלילה - לא יצא ידי חובה (ימי משתה ושמחה).

לדעת חלק מהראשונים:
הגמרא דחתה הלכה זו כאשר הביאה את
הסיפור על רבה ששחט את ר' זירא
לאחר שהשתכר.

ביאורים

קים ליה בדרבה מיניה: אדם שעבר שתי עברות באותו מעשה (למשל אדם ששרף גדיש חבירו בשבת - עבר בכך גם על גזלה וגם על איסור שבת) מתחייב רק על העבירה החמורה. ניתן להבין דין זה או כדין בעונש - בית דין לא יכול לתת שני עונשים על אותו מעשה, או כדין במעשה - לכל פעולה יכולה להיות משמעות אחת (אם אדם רצח וקרע את חולצת הנרצח המעשה הוא רציחה ולא קריעת חולצה, הרצח מאפיל על קריעת החולצה).
 החכמים נחלקו מתי אומרים 'קים ליה', רק במיתות בית דין ובמלקות, או שגם באיסורי כרת.

תגובת ר' יהודה:
 'הוא' - מכאן שמכשירי אוכל נפש שאפשר היה לעשותם מערב יו"ט - אסורים.

תגובת חכמים:
 'לכס' - מכאן שאוכל נפש הותר רק לצורכי יהודים ולא לצורכי גויים או בעלי חיים

אך דין 'קים ליה בדרבה מיניה' (עייני ביאור מושגים): קיים בשניהם (כדעת ר' נחוניא בן הקנה).

משנה
 ההבדל היחידי בין יו"כ לשבת (בנוגע למלאכה) בשבת: העושה מלאכה במזיד - עונשו מיתת ב"ד. ביום-כיפור: העושה מלאכה במזיד - עונשו כרת.

לא ברור מה סוברת המשנה בעניין זה:
 רבא: המשנה סוברת שאינו נפטר מכרת (לכן היא ציינה שביו"כ העונש אינו בידי בית דין).
 ר"נ ור"א: המשנה סוברת שנפטר מכרת (והיא לא ציינה שביו"כ העונש בידי שמים או כי היא סוברת שאין עונש מלקות לחייבי כריתות, או כי עיקר העונש הוא הכרת).

ר' חנינא בן גמליאל:
 חייב כרת שלקה - נפטר מהכרת.